

MHLA140020512025

मोजणी अर्ज निशाणी क्रमांक ९ खालील आदेश
(पारीत दिनांक २४.०३.२०२६)

प्रस्तूत अर्ज वादी यांनी दिवाणी व्यवहार संहिता, १९०८ चा क्रम २६ नियम ०९ सह वाचनीय कलम ७५(ब) अनुसार उप-अधीक्षक, भूमी अभिलेख, औसा यांची न्यायालयीन आयुक्त म्हणून मौजे दापेगाव, ता. औसा, जि. लातूर येथील सर्वे क्र. २५४ मधील पुर्ण क्षेत्र ३ हे. ५५ आर पोटखराबसह तसेच प्रतिवादी क्र. १ ते ३ यांच्या मालकी जमीन गट क्र. २५३ क्षेत्र पोटखराबसह ३ हे ५५ आर व प्रतिवादी क्र. ४ व ५ यांच्या मालकीची जमीन गट क्र. २५५ क्षेत्र १ हे. ०९ आर या जमीनीची संयुक्त मोजणी करून वादींच्या मालकी कब्जेच्या जमीन गट क्र. २५४ पुर्ण क्षेत्र ३ हे. ५५ आर जमीनीचे हद्दी, बांध कायम खुणा करुण नकाशा व अहवाल दाखल करण्यासाठी न्यायालयीन आयुक्ताची नेमणूक होण्यासाठी दाखल केला आहे.

०२. प्रतिवादी यांनी निशाणी क्र. १९ वरती जबाब दावा दाखल करुन त्या जबाब दाव्यास सदर अर्जाचे म्हणणे समजण्यात यावे असे नमुद केले. प्रतिवादी तर्फे तहसीलदार, औसा यांना मोजणीसाठी दिलेला दि. २९.०८.२०२५ रोजीचा अर्ज व फोटो नि.क्र. २२ कडील कागदपत्रांसोबत दाखल केला आहे. प्रतिवादी पुढे कथन करतात की, वादींनी त्यांच्याविरुध्द खोट्या व काल्पनिक मनघडत कथनावर मुदतबाह्य दावा दाखल केला आहे. वादींनी आम्ही स्वतःची जमीन मोजुन घेतोत, तुम्ही तुमची जमीन रक्कम भरुन संमतीने मोजणी करुन घ्या असे म्हणाले. वादी क्र.

१ हे नेहमीचा वादग्रस्त व्यक्ती आहे. वादी हे नेहमी खोटे नाटे आरोपी करून गट क्र. २५३, २५४, २५५ मधील दक्षिण-उत्तर दिशेतील नैसर्गिक ओढ्यातील पावसाचा प्रवाह बदलणे, पाण्याने शेजा-याच्या दिशेने जमीनी नापीक व्हावी असे कृत्य करत असतो तसेच वादीने स्वतःचे जमीनीत जेसीबीने उंच ताली करून घेवून येणारे नैसर्गिक पाणी प्रतिवादींच्या जमीनीत सोडणे, ट्रक्टरने बांध टोकरणे, झाडे तोडणे असे करत असतो त्यामुळे वादींचा अर्ज नामंजूर करावा अशी त्यांनी विनंती केली आहे.

०३. वादीतर्फे विद्वान विधीज्ञ श्री. एस. बी. शिंदे यांचा युक्तिवाद ऐकला.

०४. वादी यांनी सदरचा दावा अतिक्रमीत जमीनीचा ताबा मिळणे बाबत व कायम मनाई हुकूम मिळणेकरिता दाखल केला आहे. तसेच वादीने दाव्यात दावा मिळकतीची मोजणी होऊन हद्द वा बांध कायम करून मिळणेबाबत देखील विनंती केली आहे. वादी हे नौकरीस असल्याने वादी हे स्वतःची जमीन भागनामार्फत व कामगारामार्फत कसत असत. वादी यांना जमीनीच्या धारण क्षेत्राबाबत संशय आल्याने वादीने वादग्रस्त जमीनीची सन २०२१ मध्ये मो.र.क्र. १४१३/२०२१ नुसार जमीनीची शासकीय मोजणी केली होती. परंतु सदर शासकीय मोजणी प्रमाणे केलेला मोजणीदार सेवानिवृत्त झाल्यामुळे तसेच त्यानंतर आलेल्या अधिकारी यांनी २०२१ च्या मोजणीनुसार वादीच्या जमीनीच्या हद्दी, बांध कायम खुणा करून दिल्या नाहीत. वादी हे त्यांची जमीन इतरामार्फत कसत असल्यामुळे प्रतिवादी हे पुन्हा वादीच्या जमीनीवर अतिक्रमण करण्याचा प्रयत्न करत आहेत. जमीनीच्या पेरणीच्या वेळेस अथवा काढणीच्या वेळेस प्रतिवादी हे वादींना धमक्या देतात. तसेच जमीनीच्या धारण क्षेत्रावरून भांडणे करू लागले आहेत. वादींनी प्रतिवादींना तसे न करण्याबाबत वारंवार विनंती करून ही ते ऐकण्याच्या मनस्थितीत नाहीत. प्रतिवादी हे अरेरावीची भाषा करून भांडणे करण्याच्या मनस्थितीत आहेत असे वादीचे कथन असल्याने दावा मिळकतीची मोजणी झाल्याशिवाय अतिक्रमण अभिलेखावर येऊ

शकणार नाही. दाव्याचा निकाल गुणावगुणांवर लागणेकरीता दावा मिळकतीची मोजणी होणे आवश्यक असलेने मोजणी क्षेत्रातील तज्ज्ञांची नेमणूक करून मोजणी अहवाल मागितल्याशिवाय कोणत्या प्रतिवादीने किती क्षेत्रावर अतिक्रमण केले आहे किंवा नाही हे ठरविता येणार नाही. म्हणून तज्ज्ञांची न्यायालयीन आयुक्त म्हणून नेमणूक करून मोजणी करून नकाशा व अहवाल प्राप्त केल्याशिवाय वाद कायमपणे संपणार नाही असे दिसते. तसेच सदर मोजणी अर्जावरती प्रतिवादी क्र. १ ते ४ यांनी कोणतेही म्हणणे दाखल केले नाही. वादी मोजणीची फी भरण्यास तयार असल्याने न्यायाच्या दृष्टीने दाव्याचा न्यायनिर्णय गुणांगुणावर होणेकरिता सदरचा अर्ज मंजूर होण्यास पात्र आहे.

अंतिम आदेश

०१. वादीचा निशाणी क्र. ९ वरील मोजणीचा अर्ज मंजूर करण्यात येतो.
०२. उप-अधीक्षक, भूमी अभिलेख, औसा यांनी मौजे दापेगाव, ता. औसा येथील वादींच्या मालकी कब्जेची जमीन गट क्र. २५४ पुर्ण क्षेत्र ३ हे. ५५ आर तसेच प्रतिवादी क्र. १ ते ३ च्या मालकीचे जमीन गट क्र. २५३ क्षेत्र पोटखराबसह ३ हे. ५५ आर व प्रतिवादी क्र. ४ व ५ यांच्या मालकीची जमीन गट क्र. २५५ क्षेत्र १ हे. ०९ आर या जमीनीची संयुक्तीक मोजणी करून वादी व प्रतिवादींच्या च्या मालकी कब्जेच्या जमीन गट क्र. २५३, २५४ व २५५ मधील जमीनीची हद्दी, खुणा व बांध कायम कराव्यात. तसेच अतिक्रमीत क्षेत्र असल्यास दर्शवून त्याचा न्यायालयीन आयुक्त यांनी आयुक्त पत्र मिळाल्यापासून **दोन महिन्यांच्या** आत नकाशा व अहवाल दाखल करावा.
०३. वादी यांनी उप-अधीक्षक, भूमी अभिलेख, औसा यांच्या कार्यालयात त्यांच्या सूचनेनुसार आवश्यक शुल्क नियमाप्रमाणे अदा करावे व आयुक्त पत्र

विनाविलंब जारी करण्यासाठी शुल्क पावतीची सत्य प्रत अभिलेखावर दाखल करावी.

- ०४. वादी यांनी ज्या मालकी हक्क दस्तऐवज व महसूल आणि इतर कागदपत्रावर भरवसा ठेवतात अशा कागदपत्रांच्या २ प्रमाणित/सत्यप्रती व १ छायांकीत प्रत दाखल करण्याचा निर्देश देण्यात येतो.
- ०५. आयुक्तांला दिवाणी व्यवहार संहिता, १९०८ चे कलम ७५ ते ७८ क्रम २६ व अंतर्गत नियम तसेच दिवाणी व्यवहार नियमावलीतील प्रकरण क्रमांक०८ परिच्छेद १५१ ते १७० व महसूल नियमातील आवश्यक नियमांचा अवलंब करून आयुक्तांचे कार्य सत्वर पूर्ण करण्याचे व मोजणी नकाशा व अहवाल दाखल करण्याचे निर्देशित करण्यात येते. आयुक्तांचे काम काही अपरिहार्य कारणामुळे ठरवून दिलेल्या मुदतीत पूर्ण होऊ शकले नाही तर न्यायालयीन आयुक्त उपरोक्त मुदत संपण्यापुर्वी न्यायालयाकडे लेखी अर्ज करून मुदत वाढ मागू शकतात.
- ०६. उभय पक्षांना जातीने अथवा विधिज्ञानमार्फत न्यायालयीन आयुक्ताने नेमलेल्या तारखेला व वेळी हजर राहण्याचे निर्देशित करण्यात येते.
- ०७. न्यायालयीन आयुक्ताला उभय पक्षांना आयोगाचा ठरलेला दिवस, तारीख व वेळेची सूचना वादपत्राच्या सरनाम्यातील पत्त्यांवर नोटीसा काढून कळविण्याबाबत निर्देशित करण्यात येते.
- ०८. वादी यांनी न्यायालयीन आयुक्ताला आयोगाचे स्वरूप व हेतूचे आकलन होण्यासाठी वादपत्र व कैफीयतीच्या प्रमाणित प्रती देण्याचे निर्देशित करण्यात येते.

०९. जर आयोगाच्या ठरलेल्या दिवशी, तारखेला व वेळी कोणताही पक्ष गैरहजर राहिल्यास न्यायालयीन आयुक्तांनी तसा पंचनामा करुन आयोगाचे कार्य उपस्थित पक्षकारांसमक्ष पूर्ण करावे.
१०. अर्जाचा खर्च दाव्याच्या अंतिम निकालावेळी विचारात घेण्यात येईल.

(एस. डी. साबळे)

दिनांक : २४.०३.२०२६

ठिकाण : औसा.

२ रे सह दिवाणी न्यायाधीश, कनिष्ठ स्तर,

औसा, जिल्हा लातूर.